

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 403/2020-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Pavlom Gráčikom, advokátom, Farská 40, Nitra, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 6 Tos 111/2018 z 9. októbra 2018 takto

rozhodol:

1. Uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 6 Tos 111/2018 z 9. októbra 2018 **boli porušené** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 6 Tos 111/2018 z 9. októbra 2018 **zrušuje a vec vracia** Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Trnave **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **415,51 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. marca 2019 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prístup k súdu a na nestranného sudcu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto nálezu. Uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 6 Tos 111/2018 z 9. októbra 2018 navrhuje zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) na ďalšie konanie. Navrhuje priznať jej náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 403/2020-12 z 27. augusta 2020 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh, napadnutého uznesenia a pripojeného spisu všeobecného súdu (sp. zn. 1 T 226/2014, pozn.) vyplýva, že v trestnej veci vedenej Okresným súdom Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 1 T 226/2014 sa vedie trestné konanie proti obžalovanému [REDAKOVANÉ] pre trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1 a 2 písm. b) a ods. 3 písm. b) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení účinnom do 31. decembra 2005 na podklade obžaloby Okresnej prokuratúry Dunajská Streda (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 1Pv 2/14/2201-30 z 3. novembra 2014 (ďalej len „obžaloba“), v ktorom sťažovateľka, v procesnom postavení poškodenej, vzniesla námietku zaujatosti smerujúcu proti predsedovi senátu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], doručení okresnému súdu 2. januára 2015 (ďalej len „námietka zaujatosti“).

4. O podanej obžalobe, ako aj o vznesenej námietke zaujatosti rozhodol okresný súd uznesením č. k. 1 T 226/2014-646 z 18. februára 2015 tak, že obžalobu okresnej prokuratúry odmietol a vec vrátil prokurátorovi. Zároveň predseda senátu ([REDAKOVANÉ], pozn.) vyslovil svoju nezaujatosť podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom v rozhodnom období. Predmetné uznesenie okresného súdu zrušil v celom rozsahu Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 5 To 7/2016-674 z 14. apríla 2016 s odôvodnením, že okresný súd bol povinný najskôr sa procesne vysporiadať s námietkou zaujatosti vznesenou proti predsedovi senátu a následne rozhodnúť o podanej obžalobe. Zároveň uviedol (okrem iného, pozn.), že výrok o tom, že predseda senátu „vyslovuje svoju nezaujatosť“, nezodpovedá situácii, keď námietku zaujatosti predsedu senátu vzniesla procesná strana a o vylúčení rozhoduje senát, ako aj zaviazal prvostupňový súd na potrebu náležitého odôvodnenia rozhodnutia o námietke zaujatosti, a to najmä na nutnosť vysporiadať sa s otázkami, či predseda senátu má alebo nemá pomer k veci alebo niekto z osôb podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku, či námietka zaujatosti bola vznesená oprávnenou osobou a či meritórnemu rozhodovaniu o tejto námietke nebráni niektorá z okolností podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku.

5. Uznesením č. k. 1 T 226/2014 z 15. júla 2016 okresný súd opätovne rozhodol výrokom, že predseda senátu vyslovuje svoju nezaujatosť podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý následne opravil uznesením č. k. 1 T 226/2014 z 30. septembra 2016 (ďalej len „opravné uznesenie okresného súdu“) podľa § 174 Trestného poriadku tak, že predseda senátu nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania vo veci sp. zn. 1 T 226/2014. Sťažovateľka podala proti uvedenému uzneseniu okresného súdu č. k. 1 T 226/2014 z 15. júla 2016 sťažnosť z 22. júla 2016 doplnenú podaním z 11. augusta 2016, v ktorom znova poukázala (okrem iného, pozn.) na blízky vzťah medzi [REDAKOVANÉ] a p. [REDAKOVANÉ] (ktorý vystupuje v pozícii svedka v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 226/2014, pozn.), v nadväznosti na čo upozornila na vylúčenie sudcu [REDAKOVANÉ] z vykonávania úkonov v inej trestnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 1 T 7/2015, v ktorom p. [REDAKOVANÉ] vystupoval v procesnom postavení obžalovaného, pričom k predmetnému vylúčeniu došlo v nadväznosti na námietku zaujatosti vznesenú samotným [REDAKOVANÉ].

6. Krajský súd uznesením č. k. 5 Tos 57/2017 z 27. júla 2017 zrušil uznesenie okresného súdu č. k. 1 T 226/2014 z 15. júla 2016 (ktorým tento rozhodol o námietke zaujatosti, pozn.), pričom vyslovil, že opravné uznesenie okresného súdu je nulitým právnym aktom, a poukázal na svoje predchádzajúce rozhodnutie (č. k. 5 To 7/2016-674 z 14. apríla 2016, pozn.), v ktorom zaujal právny názor, ktorým bol okresný súd povinný riadiť sa, t. j. vysporiadať sa s otázkami, či predseda senátu má alebo nemá pomer buď k predmetnej veci, alebo k niektorej z osôb uvedených v § 31 ods. 1 Trestného poriadku, či bola námietka zaujatosti vznesená oprávnenou osobou a či meritórnemu rozhodovaniu o takejto námietke nebráni niektorá z okolností uvedených v § 32 ods. 6 Trestného poriadku, čo okresný súd (podľa názoru krajského súdu, pozn.) nerešpektoval. Zároveň konštatoval, že bude potrebné rozhodnúť, či predseda senátu je alebo nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania tak, ako je uvedené v § 31 ods. 1 Trestného poriadku.

7. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 23. apríla 2018 vyplýva, že okresný súd opätovne rozhodol o námietke zaujatosti sťažovateľky uznesením č. k. 1 T 226/2014 z 23. apríla 2018 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu z 23. apríla 2018“) tak, že podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku predseda senátu [REDAKOVANÉ] nie je vylúčený „...vo veci obžalovaného [REDAKOVANÉ] a poškodenej [REDAKOVANÉ]“, proti ktorému podala sťažovateľka (poškodená v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 226/2014, pozn.) sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením č. k. 6 Tos 111/2018-720 z 9. októbra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Proti napadnutému uzneseniu o zamietnutí sťažnosti sťažovateľky smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu z 23. apríla 2018, ktorým tento rozhodol, že [REDAKOVANÉ] nie je vylúčený vo veci obžalovaného [REDAKOVANÉ] a poškodenej [REDAKOVANÉ] (sťažovateľky, pozn.), podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) odôvodnenie napadnutého uznesenia je nedostatočné a nepreskúmateľné;

b) odôvodnenie uznesenia okresného súdu č. k. 1 T 226/2014-714 z 23. apríla 2018 nespĺňa požiadavky odôvodnenia tak, ako boli uvedené v (pre okresný súd, pozn.) záväznej časti uznesenia krajského súdu č. k. 5 Tos 57/2017-700 z 27. júla 2017, v nadväznosti na čo je také odôvodnenie prvostupňového súdu nezákonné, čo má za následok nepreskúmateľnosť označeného uznesenia okresného súdu;

c) výrok uznesenia okresného súdu č. k. 1 T 226/2014-714 z 23. apríla 2018 je nesprávny a neúplný, nie je v súlade s § 31 ods. 1 Trestného poriadku, keďže v ňom abscentuje skutočnosť, že by sudca nebol vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania. Formulácia výroku nie je dostatočná, keďže nie je zrejmé, v akej veci nie je [REDAKOVANÉ] vylúčený a nie je zrejmé ani to, z čoho nie je vylúčený;

d) skutočnosti namietané v písm. a) až c) tejto časti nálezu krajský súd v napadnutom uznesení nijako neposúdil, hoci bol na ne povinný prihliadnuť a následne ich posúdiť, v dôsledku čoho je napadnuté uznesenie nepreskúmateľné a neobsahuje dostatočné a riadne odôvodnenie;

e) napadnuté uznesenie „...absolútne popiera“ základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a teda právo na prístup k súdu, ktorého súčasťou je právo na nestranného sudcu.

9. Na podporu svojej argumentácie sťažovateľka poukazuje na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 47/05 z 11. mája 2005, ako aj na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 16/00 z 15. júna 2000, v nadväznosti na čo dáva do pozornosti, že napriek vedomosti krajského súdu o jednotlivých ňou (v ústavnej sťažnosti, pozn.) uvádzaných skutočnostiach, ktoré mal krajský súd k dispozícii, na ne neprihliadol a v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou, čo sa týka nestrannosti predsedu senátu [REDAKOVANÉ], odobril rozhodnutie okresného súdu, ktorým predseda senátu nebol vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania vedeného pod sp. zn. 1 T 226/2014, hoci existovali objektívne preukázané skutočnosti, ktorými bola spochybnená jeho nestrannosť, čím bolo podľa názoru sťažovateľky zasiahnuté do jej práva na nestranného sudcu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

10. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti poukazuje aj na uznesenie krajského súdu č. k. 5 Nto 3/2015 z 12. marca 2015, ktorý rozhodol o vylúčení sudcu okresného súdu [REDAKOVANÉ] z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obžalovaného [REDAKOVANÉ] vedenej okresným súdom pod sp. zn. 1T 7/2015, ako aj na uznesenie krajského súdu č. k. 6 Nto 7/2016 z 21. apríla 2016, ktorý rozhodol o vylúčení sudcu okresného súdu [REDAKOVANÉ] z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obžalovanej [REDAKOVANÉ] (sťažovateľky, pozn.) vedeného okresným súdom pod sp. zn. 1 T 17/2008, v ktorom [REDAKOVANÉ] vzniesol námietku zaujatosti, z dôvodu, že v predmetnej veci osobne pozná svedka [REDAKOVANÉ]. V nadväznosti na označené rozhodnutia uvádza, že medzi nimi a napadnutým uznesením v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 226/2014 ide o ničím neodôvodnené odlišné posudzovanie zjavne rovnakých situácií. Zároveň poukazuje aj na vyjadrenie jej obhajcu z 2. júna 2015 vo veci vedenej pod 2 Nt 16/2012, v ktorej tento poukázal na výpoveď pána [REDAKOVANÉ] z 8. septembra 2011. V nadväznosti na uvedené konštatuje, že krajský súd mal vedomosť o všetkých týchto skutočnostiach, keďže rozhodoval o všetkých námietkach zaujatosti smerujúcich proti sudcovi okresného súdu [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľka uvádza, že podľa ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa subjektívna nestrannosť sudcu prezumuje, pokiaľ sa nepreukáže opak, ktorý bol podľa jej názoru preukázaný, keďže „... v rovnakej situácii, aká je riešená aj v rámci prebiehajúceho konania“ (sp. zn. 1 T 226/2014, pozn.), v ktorom vystupuje [REDAKOVANÉ] v procesnom postavení svedka bol [REDAKOVANÉ] vylúčený z vykonávania úkonov v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 17/2008, v ktorom [REDAKOVANÉ] vystupoval obdobne v procesnom postavení svedka. Rovnako bol podľa sťažovateľky opak preukázaný aj vyjadrením sudcu [REDAKOVANÉ] o jeho zaujatosti vo vzťahu k obžalovanému [REDAKOVANÉ] v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 1 T 7/2015.

III.

Vyjadrenie krajského súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

11. Krajský súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril pred jej predbežným prerokovaním podaním doručeným ústavnému súdu 22. júla 2020, prílohou ktorého bol úradný záznam z 8. júla 2020 so špecifikáciou najmä spisovej značky dotknutého konania, jeho predmetu, informáciou o tom,

ktorému sudcovi spravodajcovi bola vec pridelená, termínu nariadeného pojednávania, ako aj dátumu vrátenia súdneho spisu (sp. zn. 1T 226/2014, pozn.) okresnému súdu.

12. Následne sa krajský súd vyjadril k ústavnej sťažnosti po jej prijatí na ďalšie konanie tým spôsobom, že predseda senátu [REDAKOVANÉ] (zároveň sudca spravodajca, pozn.), ktorý rozhodoval na krajskom súde v predmetnej veci vedenej pod sp. zn. 6 Tos 111/2018 (napadnuté uznesenie, pozn.), požiadal ministerku spravodlivosti Slovenskej republiky o prerušenie výkonu funkcie sudcu k 1. augustu 2020, v nadväznosti na čo krajský súd ponecháva rozhodnutie v danej veci na úvahe ústavnému súdu.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

13. Ústavný súd uvádza, že zúčastnená osoba – [REDAKOVANÉ] si upovedomenie ústavného súdu o podaní ústavnej sťažnosti a o jej prijatí na ďalšie konanie prevzal 23. novembra 2020. Ústavný súd konštatuje, že v konaní pred ústavným súdom nevyužil možnosť vyjadriť sa.

III.3. Replika sťažovateľky:

14. Sťažovateľka vo svojej replike uviedla, že krajský súd žiadnym spôsobom nepoprel a ani nespochybnil jej skutkové a právne tvrdenia obsiahnuté v ústavnej sťažnosti, na základe čoho konštatovala, že zotráva v plnom rozsahu na argumentácii uvedenej v ústavnej sťažnosti. Zároveň vyčíslila uplatnené trovy konania pred ústavným súdom.

15. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov vrátane ich príloh a spisu predloženému ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

16. Ústavný súd pristúpil k preskúmaniu prednesených námietok sťažovateľky v rozsahu a z dôvodov, ktoré táto uviedla vo svojej ústavnej sťažnosti, zamerajúc pritom svoju pozornosť na ústavnoprávne aspekty namietaných väd napadnutého uznesenia (časť II tohto nálezu, pozn.). Ústavný súd tak preskúmal, či skutočnosti namietané sťažovateľkou v jej ústavnej sťažnosti majú oporu v spise a sú svojou povahou a intenzitou spôsobilé odobriť záver o porušení základných práv sťažovateľky a následne privodiť kasačný zásah zo strany ústavného súdu.

17. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na prístup k súdu, nestranného sudcu a práva na spravodlivé súdne konanie je založená predovšetkým na jej tvrdení o nepreskúmateľnosti a nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu v nadväznosti na uznesenie okresného súdu z 23. apríla 2018, ktoré mu predchádzalo, ako aj na rozpore rozhodovania týchto všeobecných súdov s ich ustálenou rozhodovacou praxou, čo sa týka nestrannosti príslušného predsedu senátu, a nedostatkoch vo výroku a odôvodnení uznesenia okresného súdu z 23. apríla 2018, ktoré odobril krajský súd napadnutým uznesením.

18. Ešte pred samotným posúdením relevantnej argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti považuje ústavný súd za potrebné pripomenúť, že ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti

(čl. 124 ústavy) je postavený mimo sústavu všeobecných súdov a nie je ho možné považovať za ďalšiu opravnú inštanciu v systéme všeobecného súdnictva. Ústavný súd nie je spravidla oprávnený preskúmať a posudzovať, či bol v konaní pred všeobecnými súdmi náležite zistený skutkový stav a aké právne závery z tohto zisteného skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

IV.1. K namietanému porušeniu základného práva na prístup k súdu, nestranného sudcu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením krajského súdu

19. Ústavný súd poznamenáva, že v obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jemu porovnateľného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností a je ich potrebné posudzovať spoločne (m. m. III. ÚS 236/2014).

20. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, nie je len právo domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu), ale aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorá má byť v konkrétnom prípade poskytnutá. Zásada spravodlivosti obsiahnutá v práve na spravodlivé súdne konanie, ktoré vyplýva z čl. 46 ods. 1 (ako aj z čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.), totiž vyžaduje, aby sudy založili svoje rozhodnutia na dostatočných a právne relevantných dôvodoch zodpovedajúcich konkrétnym okolnostiam prerokúvanej veci (m. m. III. ÚS 305/08, III. ÚS 418/2018).

21. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsahujúcej v odôvodnení rozhodnutia dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09). Zároveň platí, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho, resp. sťažnostného), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 209/04). Ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Georgiadis c. Grécko z 29. 5.1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2.1998).

22. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom nie je povinnosť sudcu vyhovieť návrhu oprávnených osôb a vylúčiť sa z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (m. m. I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03, III. ÚS 246/2012).

23. Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom je v trestnom súdnom konaní garantované najmä prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania predmetnej veci pre zaujatosť (v zmysle § 31 a § 32 Trestného poriadku, pozn.). Z uvedeného dôvodu možno sudcu vylúčiť buď na návrh účastníka súdneho konania, alebo na základe návrhu samotného sudcu (m. m. II. ÚS 209/2019).

24. V rámci uvádzaných kritérií teda ústavný súd pristúpil k preskúmaniu sťažovateľkou prednesených námietok.

25. Vo vzťahu k namietanému nepreskúmateľnému a nedostatočnému odôvodneniu napadnutého uznesenia krajského súdu sťažovateľka poukazuje predovšetkým na nedostatky v odôvodnení tomuto rozhodnutiu predchádzajúceho uznesenia okresného súdu z 23. apríla 2018, ktorým okresný súd podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol o nevyhlúčení predsedu senátu z konania vedeného pod sp. zn. 1 T 226/2014 a ktoré krajský súd následne neodstránil (námietky podľa bodu 9 písm. a) až e), pozn.). V nadväznosti na spôsob argumentácie sťažovateľky ústavný súd uvádza, že pri posudzovaní námietok vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho, resp. sťažnostného súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie (resp. sťažnostné) konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 160/2011).

26. V nadväznosti na už uvedené ústavný súd v prvom rade konštatuje, že v napadnutom uznesení, ako aj v uznesení okresného súdu z 23. apríla 2018 všeobecné súdy rozhodovali o tzv. námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľkou v procesnom postavení poškodenej v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 226/2014. Vo vzťahu k charakteru samotného konania o námietke zaujatosti ústavný súd uvádza, že konanie o uplatnenej námietke zaujatosti končí rozhodnutím, ktorým konkrétny sudca je, alebo nie je vylúčený z prerokovania a rozhodovania určitej veci (m. m. III. ÚS 30/2010).

27. V kontexte uvedeného bolo úlohou ústavného súdu posúdiť či v danom prípade došlo k pochybeniu všeobecných súdov v nadväznosti na sťažovateľkou uplatnené námietky a v prípade, ak k predmetnému pochybeniu došlo, či intenzita a príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu rozhodovania o námietke zaujatosti ako celku mala na vec podstatný, resp. rozhodujúci dosah.

28. Ústavný súd sa s cieľom posúdenia opodstatnenosti sťažovateľkiných výhrad v ústavnej sťažnosti oboznámil so znením samotnej námietky zaujatosti z 29. decembra 2014, z ktorej vyplývajú tri základné argumentačné okruhy. V prvom rade sťažovateľka vyslovila dôvodnú pochybnosť o nezaujatosti predsedu senátu pre jeho pomer (priateľský vzťah, pozn.) k osobe obžalovaného [REDAKOVANÉ], rovnako namietla jeho pomer k osobe [REDAKOVANÉ] (priateľský vzťah, pozn.), ktorý mal byť obvineným v tom čase v inej trestnej veci, kde sťažovateľka vystupovala ako poškodenej, ktoré podľa sťažovateľky spolu súviseli, a zároveň

poukázala na zaujatosť predsedu senátu [REDACTED] pre pomer k veci samej. V závere navrhla odňatie veci príslušnému súdu a jej prikázanie inému súdu toho istého druhu a stupňa. Svoju argumentáciu týkajúcu sa zaujatosti predsedu senátu [REDACTED] následne ďalej rozvinula aj v jednej zo sťažností smerujúcej proti rozhodnutiu okresného súdu (č. k. 1 T 226/2014 z 15. júla 2016, pozn.), v ktorej poukázala na konkrétne rozhodnutie krajského súdu v inej trestnej veci (sp. zn. 5 Nto 3/2015, pozn.), v ktorom bol [REDACTED] vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obžalovaného [REDACTED] vedenej okresným súdom pod sp. zn. 1 T 7/2015.

29. Zároveň sa ústavný súd oboznámil aj so znením dotknutých rozhodnutí (špecifikovaných v bode 26 tohto nálezu, pozn.). Z obsahu uznesenia okresného súdu z 23. apríla 2018 vyplýva, že tento rozhodol o nevyhlúčení predsedu senátu [REDACTED] „...vo veci obžalovaného [REDACTED] a poškodenej [REDACTED]“, ktoré v podstatnom odôvodnil tým, že predseda senátu obžalovaného [REDACTED] vôbec nepozná, nemá s ním žiadne priateľské vzťahy, nestretáva sa s ním, má o ňom určité vedomosti iba z iného trestného spisu, v ktorom vystupovala [REDACTED], kde obžalovaný bol pravdepodobne svedkom, na základe čoho vyslovil výrok o jeho nevyhlúčení. Z obsahu napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že tento zamietol sťažnosť sťažovateľky podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, keďže po preskúmaní výroku okresného súdu z 23. apríla 2018 a správnosti jemu predchádzajúceho konania dospel k záveru o jej nedôvodnosti. V podrobnostiach uviedol, že po preskúmaní súdneho spisu nezistil zákonné podmienky pre vylúčenie predsedu senátu, poukázal na vyjadrenie samotného predsedu senátu [REDACTED] v odôvodnení uznesenia okresného súdu z 23. apríla 2018, a zároveň v závere konštatoval, že tvrdenia sťažovateľky neboli ničím preukázané.

30. Nakoľko sťažnostné námietky smerujú aj proti porušeniu práva na nestranného sudcu, ústavný súd považuje za nevyhnutné pred ich konkrétnym posúdením uviesť, že nestrannosť je potrebné skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. je potrebné zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. je potrebné zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersach v. Belgicko – rozsudok ESĽP z 1. 10. 1982).

31. Zároveň je potrebné uviesť, že nie je možné uspokojiť sa len so subjektívnym hľadiskom nestrannosti, ale je potrebné skúmať, či sudca poskytuje záruky nestrannosti aj z objektívneho hľadiska. Objektívna nestrannosť sa posudzuje podľa vonkajších objektívnych skutočností. V danom prípade platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí aj javiť, že má byť vykonávaná (Delcourt v. Belgicko – rozsudok ESĽP zo 17. 1. 1970).

32. K predmetnej otázke sa už vyjadroval aj ústavný súd, keď uviedol, že existencia nestrannosti musí byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (III. ÚS 16/00). Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či je možné usudzovať,

že by sudca zaujatý mohol byť. Nestrannosť sudcu je obvyčajne definovaná ako absencia predsudku alebo zaujatosti v konkrétnej veci (III. ÚS 47/05).

33. Ústavný súd preskúmaním uznesenia okresného súdu z 23. apríla 2018 zistil, že tento neposkytol odpovede na všetky hlavné argumentačné okruhy, ktoré sťažovateľka predniesla v námietke zaujatosti z 29. decembra 2014. Okresný súd sa v odôvodnení svojho uznesenia z 23. apríla 2018 obmedzil na posúdenie vzťahu predsedu senátu [REDAKOVANÉ] k obžalovanému [REDAKOVANÉ]. V jeho odôvodnení však absentuje akákoľvek zmienka k námietke zaujatosti pre pomer predsedu senátu [REDAKOVANÉ] k veci samej. Osobitne sa javilo ako dôležité posúdenie vzťahu predsedu senátu k osobe [REDAKOVANÉ] (údajný priateľský vzťah, pozn.), ktorý mal byť obvineným v tom čase v inej trestnej veci, kde sťažovateľka vystupovala ako poškodená, a v ktorom bol predseda senátu následne vylúčený z úkonov trestného konania (1 T 7/2015, pozn.) z dôvodu ním vznesenej námietky zaujatosti vo vzťahu k tejto osobe. Okresný súd sa k predmetnej časti námietky rovnako žiadnym spôsobom nevyjadril (meno Ing. Hideghétyho spomenul, avšak ďalej nijako nerozvinul, pozn.). Ústavný súd pre komplexnosť uvádza, že okresný súd zároveň v odôvodnení uznesenia z 23. apríla 2018 nerefletoval pre neho záväzný právny názor krajského súdu vyjadrený v predchádzajúcich uzneseniach krajského súdu (č. k. 5 To 7/2016-674 z 14. apríla 2016 a č. k. 5 Tos 57/2017 z 27. júla 2017, pozn.).

34. Ústavný súd preskúmaním napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorý bol povinný preskúmať správnosť výroku napadnutého uznesenia okresného súdu z 23. apríla 2018 a konanie mu predchádzajúce, zistil, že tento už špecifikované nedostatky okresného súdu neodstránil a uznesenie okresného súdu z 23. apríla 2018 odobril. Ani nad rámec odôvodnenia okresného súdu krajský súd neuviedol žiadnu ďalšiu vo veci relevantnú argumentáciu. Vzhľadom na skutočnosť, že predmetné rozhodnutia všeobecných súdov (uznesenie okresného súdu z 23. apríla 2018 a napadnuté uznesenie krajského súdu, pozn.) bolo potrebné preskúmať ako celok, ústavný súd považuje za nevyhnutné uviesť, že všeobecné súdy neskúmali dôsledne najmä objektívne hľadiská nestrannosti predsedu senátu predovšetkým v súvislosti s pomerom predsedu senátu [REDAKOVANÉ] k osobe [REDAKOVANÉ], ktoré sa, ako už bolo uvedené, javilo ako osobitne dôležité. Napriek skutočnosti, že krajský súd mal vedomosť o obsahu predchádzajúcich rozhodnutí, ktorými bol okresný súd zviazaný na riadne odôvodnenie svojich uznesení v kontexte ich právnych názorov a uznesenie okresného súdu z 23. apríla 2018 tieto nerefletovalo, k predmetnému sa bližšie nevyjadril, hoci existenciu týchto rozhodnutí v odôvodnení napadnutého uznesenia konštatoval. Pri takom závažnom rozhodnutí, ako je objektívna a subjektívna stránka sudcovskej nezávislosti, musí súd vychádzať zo všetkých dostupných podkladov a tieto náležite vyhodnotiť. Ústavný súd teda zistil, že je nutné prisvedčiť námietke sťažovateľky o nedostatku a v nadväznosti na to nepreskúmateľnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu v nadväznosti na uznesenie okresného súdu z 23. apríla 2018. Uznesenie okresného súdu z 23. apríla 2018 je poznačené závažnými nedostatkami (najmä nereflektovaním právnych názorov predchádzajúcich zrušujúcich uznesení krajského súdu, absenciou odôvodnenia v kontexte relevantných námietok sťažovateľky, pozn.), ktoré boli odobrené napadnutým uznesením krajského súdu, čo ústavný súd považuje za ústavne neudržateľné.

35. Podľa názoru ústavného súdu je napadnuté uznesenie krajského súdu v jeho relevantnej časti zdôvodnené citáciou zákonných ustanovení bez toho, aby svoje rozhodnutie ich konkrétnou aplikáciou na daný prípad zdôvodnil aj ústavne konformnými dôvodmi zodpovedajúcimi

špecifikám predmetnej veci. Ústavný súd vyhodnotil dôvody rozhodnutia krajského súdu v napadnutom uznesení, t. j. zamietnutie sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu o nevyhlásení predsedu senátu [REDAKOVANÉ] z konania vedeného pod sp. zn. 1 T 226/2014, ako nedostatočné, zväčša sa odvolávajúce na obsah spisu. Krajský súd mal po dôslednom preskúmaní veci podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku, a teda dotknutého výroku uznesenia okresného súdu a správnosti postupu konania, ktorý predchádzal vydaniu uznesenia okresného súdu z 23. apríla 2018, svoje rozhodnutie náležite odôvodniť, a to aj v nadväznosti na predchádzajúce rozhodnutia krajského súdu v otázke námietky zaujatosti. Zároveň v napadnutom rozhodnutí absentuje akékoľvek posúdenie napríklad otázky objektívnej stránky nezaujatosti predsedu senátu. V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje ústavnú neudržateľnosť napadnutého uznesenia, čím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu (práva na prístup k súdu a nestranného sudcu) podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

36. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľky na zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (bod 2 výroku nálezu). Krajský súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

37. Po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou krajského súdu vec opätovne prejednať a rozhodnúť podľa relevantných ustanovení Trestného poriadku (§ 193, resp. § 194 Trestného poriadku, pozn.) a najmä jasne a podrobne uviesť dôvody svojho rozhodnutia v kontexte právnych názorov ústavného súdu vyjadrených v tomto náleze (ústavný súd rozhodne neuvádza, ako má znieť výrok, resp. rozhodnutie krajského súdu, pozn.) tak, aby poskytli sťažovateľke odpovede na relevantné skutočnosti.

IV.2. K argumentácii sťažovateľky v bode 10, časť II tohto nálezu

38. Z dôvodu komplexnosti ústavný súd k argumentácii sťažovateľky (bod 10, pozn.) v kontexte bodu 18 tohto nálezu uvádza, že takto ňou prezentovaná argumentácia je podľa názoru ústavného súdu podpornou argumentáciou vo vzťahu k odôvodneniu ústavnej sťažnosti v snahe poukázať predovšetkým na skutkový a právny stav vo vzťahu k jej námietke zaujatosti. Keďže ústavný súd nie je treťou inštanciou a nie je skutkovým súdom, posudzovanie predmetnej argumentácie nie je v jeho právomoci. Na druhej strane však uvádza, že práve vyjadrenie sa všeobecného súdu k nastolenej problematike v rozsahu uplatnenej námietky zaujatosti sťažovateľky považuje za osobitne dôležité.

V.

Trovy konania

39. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 415,51 eur (bod 3 výroku nálezu).

40. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu a z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len

„vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2019 je 163,33 eur a hodnota režijného paušálu je 9,80 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2019 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu), čo spolu s 20 % DPH, ktorej platiteľom je právny zástupca sťažovateľky (§ 18 ods. 3 vyhlášky), predstavuje celkom sumu 415,51 eur. Písomné vyjadrenie sťažovateľky zo 7. januára 2021 ústavný súd nevyhodnotil vzhľadom na jeho obsah ako podanie relevantné pre rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

41. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu